

היסטוריה חברתית של עובדים ועובדות בישראל – אחרי ה-7.10

יום חמישי, 10-12

ד"ר שני בר-און ממך, baronsha@gmail.com

שעת קבלה: יום חמישי, 9-10, **בתיאום מראש**

1. מטרת הסמינר

הסמינר מבקש לבחון את החברה והפוליטיקה בישראל מנקודת המבט של ההיסטוריה החברתית של עובדים ועבודה (*Labour History*). עניינה של ההיסטוריה החברתית בחוויה של האדם לאורם של שינויים מבניים, מקבל משנה תוקף במקרה של עובדים ועובדות, בנושאים כמו התפתחותו של שוק העבודה, חלוקה בין קבוצות חברתיות בתהליך העבודה והתפתחותה של נציגות עובדים. המקרה הישראלי הינו אתר מעניין במיוחד למחקר מסוג זה בשל המפגש היומיומי בעולם העבודה בין קבוצות חברתיות שאינן נפגשות באתרים אחרים. הסמינר יסלב היכרות עם ההיסטוריה החברתית של עובדות ברחבי העולם, לצד התעמקות בתקופת המנדט הבריטי בפלשתינה-א"י ובתקופת המדינה. במהלך השנה תינתן הנחיה קבוצתית ואישית בכתיבת סמינר במתודה היסטורית. **לאור ה-7.10.23 עודכן הסילבוס כך שימוקד בנגב המערבי**, ומקרי-החקר יהיו מההיסטוריה של האזור, כולל של בוגרי.ות הסמינר.

2. מטלות*

חובה†	השתתפות
10%	הגשת ניתוח מסמך ארכיוני ...
30%	הצגת העבודה בכיתה.....
60%	עבודת סמינר.....

3. ראשי פרקים וביבליוגרפיה נבחרת‡

על הנגב המערבי – במקום הקדמה

על היסטוריה חברתית

קריאה כללית:

- Kessler-Harris A., 2002. "Two Labour Histories or One?", in Lex Heerma van Voss & Marcel van der Linden (eds.), *Class and other Identities: Gender,*

* לאור מצב המלחמה המתמשך הסילבוס השתנה כולל המטלות. בנוסף, הסמינר יחל באופן פרטני עד שאפשר יהיה להתחיל במפגשים כיתתיים. התאמות נוספות יעשו במידת הצורך בהמשך.

† הנוכחות נבדקת. מעל 10% היעדרות ללא הצדקה, השתתפות הסטודנט. ית תופסק. בלמידה מרחוק סעיף זה כולל השתתפות פעילה (הכנת חומרים, השתתפות בדיונים, נראות במידת האפשר), והיעדרות תחשב גם הדלקת זום ללא נוכחות.

‡ פירוט התאריכים יובא בקובץ אקסל מתעדכן. ייתכנו שינויים ותוספות במהלך השנה.

Religion and Ethnicity in Writing of European Labour History, New York: Berghahn Books, pp. 133-149.

- Thompson E.P., 1963/1968. *The Making of the English Working Class*, Middlesex: Penguin books, pp. 9-13.
- Tilly C., 1995. "Retrieving European lives", In: Zunz O. (Ed.), *Reliving the Past: The worlds of Social History*, Ann Arbor, Mich.: University Microfilms International, pp. 11-52.

קריאה מקומית :

- ברנשטיין ד., 1999. מה שרואים משם לא רואים מכאן : היבטים ותובנות בהיסטוריוגרפיה הישראלית. *סוציולוגיה ישראלית*, ב(1) : 23-59.
- עזריהו, מ., תשנ"ו. מגדלי מים בנוף הזיכרון – נגבה, יד-מרדכי ובארות-יצחק. *קתדרה* 79 : 160-173.

מהלכים ראשוניים

- קוזמא ל., 2023. הארכיון ומקצועה של ההיסטוריונית. *זמנים*, 148 : 92 – 103.

תהליכים חברתיים

- Portelli, A. 2017. *Biography of an Industrial Town Terni, Italy, 1831–2014*. Springer International Publishing.
- van der Linden, M. 2023. *World Wide Web of Work*. London: UCL Press.

בשוק העבודה

קריאה כללית :

- Hodson R. & Kaufman R., 1982. Economic dualism: a critical review. *American Sociological Review*, 47[6], pp. 727-739.
- Peck, J., 1996. *Work-place: The social regulation of labor markets*. New-York: Guilford Press, pp. 1-16.

קריאה מקומית :

- בר-און ש., 2007. חוזה שהופר : עובדים ומדינה באופקים, 1955 – 1981. *עיונים בתקומת ישראל*, 17 : 287 – 317.
- גרינברג ל., 1996. עובדים חלשים, עובדים חזקים : זרמים בכלכלה הפוליטית הישראלית - 1967-1994. *תיאוריה וביקורת*, 9 : 61-80.
- קורלנדר י., וקמינר מ., 2020. עובדים קבועים מאחורי הבית : העסקת מהגרי עבודה מתאילנד בחקלאות במרחב הכפרי. *אופקים בגאוגרפיה*, 98 : 131 – 148.

במקום העבודה

קריאה כללית:

- Braverman H., 1974. *Labor and Monopoly Capital: The Degradation of work in the Twentieth Century*, New York: Monthly Review Press, pp. 85-123.
- Cowie J., 2019. *Capital moves: RCA's seventy-year quest for cheap labor*. Cornell University Press.
- Edwards R., 1979. *Contested Terrain: The Transformation of Workplace in the Twentieth Century*, New York: Basic, pp. 163-183.

קריאה מקומית:

- באום, ש. 2021. דקו: סיפור על מפעל, זהות וריח רע: שדרות, שער הנגב ויחסי העבודה במפעל דקו בין השנים 1961-1967. חיבור לשם קבלת תואר מוסמך, אוניברסיטת בן גוריון, באר שבע. בהנחיית פרופסור לין שלר.

במאבק

קריאה כללית:

- Downs L.L., 1993. Women's strikes and the politics of popular egalitarianism in France, 1916-1918. In: Berlanstein L.R. (Ed.), *Rethinking Labor History: Essays on Discourse and Class Analysis*, Urbana & Chicago, University of Illinois Press, pp. 114-148.
- Thompson E.P., 1971. The moral economy of the English crowd in the eighteenth century. *Past and Present*, 50: 76-136.
- Tilly, C., & Tarrow, S. G., 2015. *Contentious politics*. New-York: Oxford University Press.

קריאה מקומית:

- אסנת ד., 2004. מחייטים וסנדלרים בנינו פה נמל: פועליות, לאומיות ואתניות בקרב פועלי נמל אשדוד, 1961-1967. חיבור לשם קבלת תואר דוקטור, אוניברסיטת בן גוריון, באר שבע, עמ' 218-243.
- De Vries, D. (2015). *Strike Action and Nation Building: Labor Unrest in Palestine/Israel, 1899-1951*. New York: Berghahn Books, pp. 1-11.

במרחב

- Bar-On Maman, S., 2018. Spatially Strong: Dead Sea Works Ltd. and the Building Up of the Southeast of Israel, 1948-1964. *Labor History*, 59(4): 437-453.

- Fine, L. M., 2012. Workers and the land in US history: Pointe Mouillée and the downriver Detroit working class in the twentieth century. *Labor History*, 53(3), 409-434.
- Massey, D., 2005. *For space*. London: Sage, pp.138-142.

בקהילה

קריאה כללית:

- בורדייה פ., 2011. המרחב החברתי והיווצרות הקבוצות. *תיאוריה וביקורת*, 38 – 39 : 235 - 259.
- Chakrabarty D., 1989/2000. *Rethinking Working Class History: Bengal 1890 to 1940*, Princeton: Princeton University Press, pp. 65-115.
- Scott J.W., 1987. *L'ouvriere! Mot impie, sordide...!*: woman workers in the discourse of French political economy, 1840-1860. In: Joyce P. (Ed.), *The Historical Meanings of Work*, Cambridge: Cambridge University Press, pp: 119-142.

קריאה מקומית:

- בר-און ש., 2013. אורגים קהילה: עובדים באופקים, 1955-1981. ירושלים: מאגנס, ספריית אשכולות.
- הירש ד., תשע"א. מדיקליזציה של האימהות: יחסים אתניים וחינוך אימהות מזרחיות לטיפול 'הגייני' בתינוק בתקופת המנדט. *מגדר בישראל*, א: 106 – 139.
- Hazkani s., 2023. "Our Cruel Polish Brothers": Moroccan Jews between Casablanca and Wadi Salib, 1956–59. *Jewish Social Studies*, 28(2): 41-74.

סיכום

- Isenberg, N., 2017. *White trash: The 400-year untold history of class in America*. New-York: Penguin, pp. XIII-XXIV.